

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Newroz kutlamaları gerekçe gösterilerek birçok ilde gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklama işlemlerinin hukuka uygunluğunun, temel hak ve özgürlükler bakımından doğurduğu sonuçların ve bu uygulamaların sistematik bir politika olup olmadığının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 30.03.2026

DİLANKUNT AYAN

Şanlıurfa Milletvekili

Newroz, başta Kürt halkı olmak üzere bölge halkları açısından yalnızca bir bayram değil; tarihsel hafızanın, kültürel varlığın ve toplumsal dayanışmanın güçlü bir ifadesidir. Aynı zamanda Newroz, halkların eşit, özgür ve bir arada yaşam iradesinin en görünür olduğu toplumsal zeminlerden biridir.

Özellikle içinde bulunduğumuz dönemde, kamuoyunda "Barış ve Demokratik Toplum Süreci" olarak ifade edilen ve halkların ortak ve bir arada yaşamını, farklı kimlik ve inançların birbirine saygı duymasını, Kürt halkının dili, kültürü ve değerlerine yönelik baskı ve engellemelerin sona ermesini hedefleyen yaklaşımın güçlenmesi beklenmektedir. Newroz meydanlarında ortaya çıkan kitlesel ve barışçıl katılım, bu hedeflerin toplumsal karşılığının güçlü biçimde var olduğunu açıkça göstermiştir.

Ancak tam da bu dönemde Newroz kutlamalarına yönelik gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklama işlemleri, bu sürecin ruhuna uygun düşmemekte; aksine toplumsal barışa, demokratikleşmeye ve birlikte yaşam iradesine zarar vermektedir.

Nitekim Newroz kutlamaları gerekçe gösterilerek "örgüt propagandası yapmak" ve "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet etmek" iddialarıyla yürütülen operasyonlar kapsamında 18 ilde toplam 255 kişi gözaltına alınmış, gözaltına alınanlardan en az 41 kişi tutuklanmıştır.

İstanbul ve Şırnak'ta gerçekleştirilen operasyonlarla toplu gözaltılar yapılmış, bu kişilerden 3'ü çocuk olmak üzere 8 kişi tutuklanmıştır. Şırnak'ın İdil ve Cizre ilçelerinde ise en az 20 genç sabah saatlerinde yapılan ev baskınlarıyla gözaltına alınmış ve gözaltı işlemleri sırasında darp ve işkence iddiaları olduğu belirtilmiştir.

İzmir'de 22 Mart'ta gerçekleştirilen Newroz kutlamaları sonrasında 24 Mart'ta gözaltına alınan 24 kişiden 3 kişi tutuklanmış, tutuklananlar arasında Mizgin Duyas ve Rozerin Ekinci isimli kadınlar ile Suriyeli bir çocuk yer almıştır. Bornova'da gözaltına alınan kişilerden bir başka çocuğun da tutuklandığı anlaşılmaktadır. Tutuklama gerekçeleri incelendiğinde, bu kişilerin halay çekmeleri ve şarkı söylemeleri gibi tamamen barışçıl ve kültürel faaliyetlerinin suçlama konusu yapıldığı görülmektedir. Ayrıca tutuklananlardan Mizgin Duyas'ın %45 engelli raporunun bulunması ve henüz 1 yaşında bir bebeğinin olması, tutuklama tedbirinin ölçsüzlüğünü ve yarattığı mağduriyeti daha da ağırlaştırmaktadır.

Benzer şekilde Urfa'da, Newroz kutlamalarının ardından alandan ayrılarak yemek yedikleri sırada bir grubun saldırısına uğrayan 4 genç, darp edilen taraf olmalarına rağmen karşı tarafın şikâyeti üzerine gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. Tutuklanan gençlerin üçü 18-19 yaş aralığında olup, biri henüz 14 yaşında bir çocuktur. Söz konusu çocuğun yaşı, fiziki durumu ve olayın oluş şekli birlikte değerlendirildiğinde, isnat edilen fiilleri gerçekleştirmesinin hayatın olağan akışıyla bağdaşmadığı açıktır.

Bu ve benzeri örnekler, soruşturma süreçlerinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasından ziyade, peşin kabullerle hareket edildiğini ve somut eylemlerin değil doğrudan Newroz'a katılımın kriminalize edilmek istendiğini göstermektedir.

Anayasa'nın 26'ncı maddesi ifade özgürlüğünü, 34'üncü maddesi ise barışçıl toplantı ve gösteri hakkını güvence altına almaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına göre de şiddet içermeyen toplantı ve gösterilere yönelik müdahalelerin "demokratik toplumda zorunlu" ve "ölçülü" olması gerekmektedir.

Ancak mevcut uygulamalarda;

- ülke genelinde Newroz kutlamalarına katılımın hedef alındığı,
- geniş ve belirsiz suçlamalar gerekçe gösterilerek operasyonlar yürütüldüğü, ,
- tutuklamanın istisna değil fiili bir cezalandırma aracına dönüştürüldüğü,
- çocukların dahi gözaltı ve tutuklama süreçlerine dahil edildiği,
- özel korunması gereken grupların gözetilmediği,
- gözaltı sırasında darp ve kötü muamele iddialarının gündeme geldiği

görülmektedir.

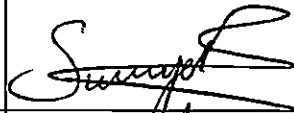
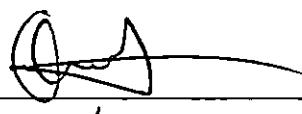

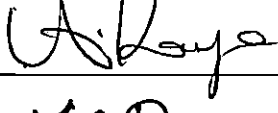
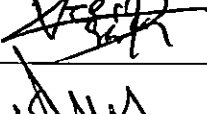

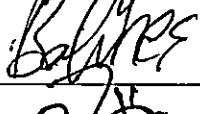
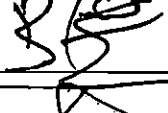
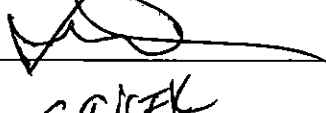
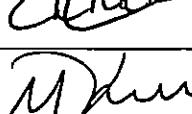
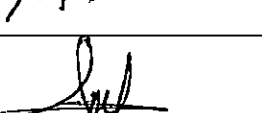

Çocukların özgürlüklerinden yoksun bırakılması, hem ulusal hukuk hem de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler açısından son çare olması gereken istisnai bir tedbirdir. Buna rağmen Newroz kutlamaları sonrasında çok sayıda çocuğun tutuklanması, hukuk devleti ilkesinin ve çocuk koruma yükümlülüklerinin açık ihlali niteliğindedir.

Bu yönüyle söz konusu uygulamalar, yalnızca bireysel hak ihlallerine değil, aynı zamanda toplumsal bir kutlamanın kriminalize edilmesine ve içinde bulunduğumuz barış ve demokrasi süreçlerine zarar verme boyutuyla da değerlendirilmelidir.

Newroz gibi milyonların katıldığı bir toplumsal etkinliğin ardından bu denli yaygın gözaltı ve tutuklama işlemlerinin gerçekleştirilmesi, kamu gücünün ölçülülüğü ve hukuka bağlılığı açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Tüm bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde; Newroz kutlamalarına katılımın, kültürel ve barışçıl faaliyetlerin suçlama konusu haline getirilmesi, hukuk devleti ilkesinin zedelendiğini, temel hak ve özgürlüklerin keyfi biçimde sınırlandırıldığını ve demokratik alanın daraltıldığını göstermektedir.

Bu nedenle, Newroz kutlamaları sonrasında gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklama işlemlerinin tüm yönleriyle incelenmesi, hak ihlallerinin tespit edilmesi ve sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla Meclis araştırması açılması zorunlu hale gelmiştir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMİR FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	